

Автор: Павлов Д. О.

4 курс, спеціальність “Фінанси та кредит”, ДонУЕП

ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ФАХОВОЇ КАР’ЄРИ

Проектування фахової кар’єри є важливою складовою підготовки майбутніх фахівців будь-якого профілю, зокрема економістів, від ефективної праці яких залежать економічна стабільність і добробут українського суспільства. Важливим чинником ефективності праці є наявність мотивації професійної діяльності, котра, у свою чергу, залежить, зокрема, від чіткого усвідомлення фахівцями перспектив професійного зростання і просування. Це обумовлює актуальність їх відповідної підготовки у ВНЗ, що може здійснюватись у формі виконання міждисциплінарних індивідуальних проєктів, зміст яких спрямований на розробку напрямів і засобів реалізації планованої фахової кар’єри, у межах вивчення гуманітарних дисциплін (“Соціологія”, “Психологія та педагогіка” і т.ін.) та курсів загальноекономічного циклу (“Менеджмент”, “Економіка праці” тощо).

Питання, пов’язані з визначенням ефективних методів і засобів побудови кар’єри фахівців, розглядаються значним колом науковців, зокрема в [1-5]. У даній роботі нашою *метою* є визначення педагогічних основ підготовки майбутніх економістів до проектування фахової кар’єри під час їх навчання у ВНЗ. Це орієнтири здійснення зазначеної підготовки, виокремлені нижче, виходячи з логіки реального здійснення фахової кар’єри та етапів формування відповідних умінь студентів.

Кар’єра в діяльності професіонала може бути визначена як поступове просування службовими сходами, зміни в навичках, здібностях, кваліфікаційних можливостях, розмірах винагороди, що пов’язані з професійною діяльністю. У більш загальному вигляді кар’єра – це результат індивідуально усвідомленої позиції та поведінки людини у сфері професійної діяльності.

В основу проектування фахової кар’єри покладено *самооцінювання, дослідження потенціальних можливостей, прийняття рішень, просування до мети і поточний контроль та корекція дій і поведінки*, що здійснюється під час виконання завдань із психолого-педагогічних дисциплін, які формують у студентів уміння користуватися відповідними методиками. Другою важливою складовою проектування фахової кар’єри є володіння майбутніми економістами *основами персонального менеджменту*. Вони повинні вміти зіставляти власні ділові якості з вимогами, що ставлять перед ними організація й сама професія. Від цього залежить успішність кар’єри в цілому та правильна постановка кар’єрних цілей, що змінюються через вік, особистісні чинники, зміни в сімейному стані, завдяки зростанню кваліфікації тощо. Формування зазначених умінь здійснюється шляхом вивчення особливостей планування власного робочого часу, організації робочого простору та контактів, набуття навичок співробітництва та вмінь працювати в “команді”, оволодіння способами прийняття рішень і т.ін.

Серед педагогічних основ підготовки майбутніх економістів до проектування фахової кар’єри важливим є також *формування в них умінь визначати власний ступінь сформованості індивідуальних якостей, необхідних для самоменеджменту*, зокрема таких, як спостережливість, здатність до лідерства, мотивація успіху, ступінь самоорганізованості, комунікабельність, рівень конфліктності та адаптивності, адекватність самооцінки, творчий потенціал, автономність, конкурентоздатність особистості, її здатність до самоуправління й саморозвитку. Це можливо реалізувати за допомогою оволодіння студентами професійними психолого-діагностичними методиками, з якими вони знайомляться на практичних заняттях та в процесі самостійної роботи з дисциплін “Психологія і педагогіка”, “Менеджмент” та ін.

Під час змістової розробки майбутніми економістами безпосередньо власного проєкту майбутньої фахової кар’єри дуже важливою є *опора на технологію процесу її вибору й реалізації*. Основою для планування кар’єри є *вивчення професіограм та посадових інструкцій*, що містять опис кола обов’язків та відповідальності на конкретних посадах. Крім того, аналітична професіограма як основа професійної підготовки відтворює не лише набір функціональних вимог певної професії до працівника, але й сукупність соціальних, психологічних та психофізіологічних характеристик діяльності, вивчення яких дозволяє визначити ступінь власної відповідності бажаній посаді. Це є важливим для *побудови моделей планування кар’єри та розробки кар’єрограм* – як загальних, так і конкретних. Загальні кар’єрограми – це набір кількох можливих напрямів службового зростання фахівця, а конкретна – це чітка схема зайняття посад та відповідного навчання. Також для успішної реалізації фахової кар’єри майбутніх економістів необхідно сформувати в них *вміння розробляти не лише відповідну стратегію, але й тактику*, що передбачає *знання кон’юнктури ринку та способів поведінки і дій на ньому*.

Таким чином, у даній роботі нами визначені педагогічні основи підготовки майбутніх економістів до проектування фахової кар’єри під час їх навчання у ВНЗ, яка дає можливість формування зацікавленості студентів у професійній підготовці в цілому, оскільки стосується їх особистісних цілей та інтересів, і забезпечує професійну спрямованість змісту дисциплін гуманітарного циклу.

Література

1. Бурляева В.А. Планирование профессиональной карьеры / В.А. Бурляева. – Невинномысск: Невинномыс. гос. гуманитар.-техн. ин-т, 2004. – 105 с.
2. Лозниця В.С. Психологія менеджменту: [навч. посіб. для екон. ВНЗ] / В.С. Лозниця. – К.: КНЕУ, 1997. – 248 с.

3. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент: Как достигнуть успеха в деловой карьере: [в 2 кн.] / Н.П. Лукашевич, О.Н. Лукашевич. – Харьков: «ОКО», 1998. - Кн. 2: Практикум деловой карьеры. – 327 с.
4. Молл Е.Г. Управление карьерой менеджера / Е.Г. Молл. – СПб.: Питер, 2003. – 352 с. – (Серия «Теория и практика менеджмента»).
5. Психология делового преуспевания: пособие / [Е.А. Алехина, М.И. Горбачев, Т.И. Колесникова и др.]. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2001. – 304 с. – (Серия «Психология безопасности и успеха»).

Робота виконана під керівництвом канд. пед. наук, ст. викладача
Кошелевой Н. Г.